

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Crèdits	1 de presencials (25 hores) 2 de no presencials (50 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 10, 2S, Menorca (Campus Extens Illes)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Miquela Maria Sastre Vidal miquelasv@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

L'assignatura " Intervenció Educativa en els Problemes del llenguatge i l'audició -22144" és una assignatura optativa necessària per a l'obtenció de la Menció en 'Audició i Llenguatge' en els estudis d'Educació Primària.

L'objectiu d'aquesta assignatura és la comprensió i adquisició de les habilitats bàsiques per poder col·laborar en l'avaluació i realitzar la intervenció adient com a mestre especialista en Audició i Llenguatge dins l'entorn educatiu. L'alumnat haurà d'haver adquirit les competències necessàries per poder treballar de forma coordinada amb la resta de l'equip docent i altres recursos externs en la prevenció, detecció, avaluació curricular i intervenció educativa amb alumnes amb dificultats de comunicació i llenguatge. Tot això, sempre des d'una perspectiva inclusiva, funcional, contextualitzada i per tant necessàriament basada en el currículum vigent.

Per assolir aquest objectiu és necessari el domini de les competències adquirides a l'assignatura "Intervenció psicoeducativa en les dificultats del llenguatge en el context escolar" (assignatura bàsica, 2n curs), i a les assignatures que conformen la matèria "Audició i llenguatge", que està formada per: 'Trastorns del llenguatge en educació primària' (Assignatura optativa necessària per menció, 3r curs), 'Prevenció de les dificultats del llenguatge i l'audició '(Optativa) i "Sistemes alternatius de comunicació '(Optativa) que, juntament amb l'assignatura de 'Dificultats específiques d'aprenentatge' de la matèria de 'Suport educatiu' conformen la menció d'Audició i Llenguatge.

Requisits

Essencials

L'assignatura "Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició" és una assignatura necessària per a l'obtenció de la Menció en 'Audició i Llenguatge'.

Recomanables

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Es recomana que l'alumnat hagi realitzat les assignatures de 'Psicologia del desenvolupament en edat escolar', i especialment, "Educació inclusiva", 'Intervenció psicoeducativa en les dificultats del llenguatge en el contexte escolar' (2n curs) i "Trastorns del Llenguatge en Educació Primària" (3r curs) que la precedeixen en el pla d'estudis.

Competències

El pla d'estudis d'Educació Primària de la UIB aprovat per ANECA estableix les competències que ha de cobrir la matèria d'Audició i Llenguatge. D'aquestes competències, l'assignatura "Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició", com a assignatura necessària per a l'obtenció de la Menció en 'Audició i Llenguatge', ha de cobrir com a mínim aquelles que apareixen en l'Ordre ECI/3857/2007 de 27 de desembre.

Específiques

- * 1.2.10. Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i el rol del professor com a facilitador d'aquests..
- * 2.4.2 Comprendre els principis bàsics de les ciències del llenguatge i la comunicació i conèixer els fonaments lingüístics, psicolingüístics, sociolingüístics, pragmàtics i didàctics de l'aprenentatge de llengües..
- * 2.4.3 Conèixer el procés d'aprenentatge i ensenyament del llenguatge oral i escrit i l'aplicació de diferents estratègies metodològiques que permetin atendre qualsevol dificultat que pugui aparèixer en el procés d'adquisició i ús..
- * 2.4.11 Desenvolupar i avaluar els continguts del curriculum i el procés d'aprenentatge de llengües dels estudiants mitjançant recursos didàctics adients i promoure les competències corresponents en els estudiants..

Genèriques

- * 4.1. Instrumentals 4.1.1. Capacitat d'anàlisi i de síntesi. 4.1.2. Capacitat d'organització i planificació. 4.1.4. Capacitat de gestió de la informació: obtenció i anàlisi de diferents fonts (documentació i comunicació)..
- * 4.2. Personals i Interpersonals 4.2.2. Habilitats en les relacions interpersonals. 4.2.5. Capacitat de crítica i autocrítica. 4.2.6. Capacitat de treballar en equip. 4.3. Sistèmiques 4.3.1. Aprenentatge autònom..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Aquesta assignatura està estructurada en torn a tres grans blocs organitzats en 10 unitats.

Al primer bloc, que és introductori, s'incidirà en les bases que sustenten l'avaluació i la intervenció en dificultats del llenguatge a l'entorn educatiu, i en plantejar els objectius i funcions del mestre d'Audició i Llenguatge.

Al segon bloc es treballarà sobre l'avaluació de la comunicació i el llenguatge als centres educatius, com a mestres d'audició i llenguatge (AL).

I finalment el tercer bloc es tractarà de la intervenció del mestre d'AL a l'entorn inclusiu.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Continguts temàtics

BLOC 1. Bases de l'avaluació i la intervenció en dificultats del llenguatge a l'entorn educatiu

1. Les dificultats de comunicació i llenguatge a l'entorn educatiu
2. Objectius de la intervenció del mestre especialista en Audició i Llenguatge (AL). Funcions de l'AL a l'escola inclusiva

BLOC 2. L'avaluació de les dificultats de comunicació i llenguatge a l'entorn educatiu

3. Objectius de l'avaluació
4. Detecció de les dificultats de comunicació i llenguatge a l'escola. Protocols per a mestres.
5. Informació inicial. Treball en xarxa. Enfocament col.laboratiu.
6. Procediments d'avaluació.
7. Recollida i anàlisi de mostres de llenguatge espontani
8. Proves d'avaluació estandaritzades i no estandaritzades. Aspectes específics de l'avaluació a les dificultats de llenguatge.

BLOC 3. De l'avaluació a la intervenció a l'entorn educatiu

9. Principis de la intervenció del mestre d'Audició i Llenguatge (AL) a l'entorn inclusiu. Àmbits i contextos d'intervenció: escolar, familiar, altres entorns socials. La intervenció naturalista: aplicació a l'entorn escolar
10. La intervenció del mestre d'AL a l'aula ordinària: inclusiva, col·laborativa i curricular. Tècniques i estratègies d'intervenció per dimensions de comunicació i llenguatge. Activitats i recursos.

Metodologia docent

D'acord amb els objectius de l'assignatura i per tal de contribuir a que els alumnes adquireixin les competències necessàries per poder treballar com a mestres especialistes en audició i llenguatge a l'entorn educatiu, serà necessària la implicació i participació activa en el procés d'aprenentatge.

Es partirà dels coneixements previs dels alumnes, recollint la informació referent a matèries cursades anteriorment, a les pròpies habilitats i coneixements, i a les pràctiques.

Es planteja l'assignatura com un projecte, en el que l'objectiu és el·laborar treball pràctic obligatori, que consisteix en la presentació d'una proposta d'intervenció en un cas pràctic

Per això, se proposa una combinació de treball individual, en petit grup, i també en gran grup a les sessions presencials. Es treballarà en grups de dues o de tres persones, i aquest grup ha de ser estable al llarg de totes les sessions i al treball final.

La dinàmica de l'assignatura està organitzada de la següent manera:

- Activitat prèvia dels alumnes, preparatòria de la sessió presencial o de la tasca en grup (en el cas de Menorca i Eivissa).
- Activitat presencial, o de petit grup, en la que es durà a terme una activitat encaminada a ser aplicada directament al cas pràctic de cada grup.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Utilitzarem enregistraments, de vídeo i d'àudio, per exemplificar cada apartat. Als casos pràctics se cercarà la fonamentació teòrica, basada en la investigació educativa, que sustenta qualsevol de les actuacions i propostes didàctiques i que ha de quedar reflectida també a la proposta d'intervenció (treball final)

L'assignatura forma part del programa Campus Extens.

Volum de treball

L'assignatura està organitzada en torn a dos gran eixos: en primer lloc, les sessions presencials i les feines en petit grup, en les quals es combinaran activitats teòriques i pràctiques, de forma equitativa, a on es presentaran els continguts i les activitats a treballar, i es presentaran als companys les conclusions a que hagi arribat cada grup de treball. En segon lloc, en la lectura prèvia per part dels alumnes dels materials indicats d'acord amb cada tema, organitzats i a disposició dels estudiants al moodle de l'assignatura de Campus Extens.

Aquesta feina de resolució de casos pràctics i de fonamentació i recerca teòrica es durà a terme tant de forma individual com en petit grup, de forma no presencial.

En la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Les sessions presencials es duran a terme els dimecres de 16 a 19h a Mallorca, i als seminaris a Eivissa i a Menorca. Es combinaran activitats d'exposició teòrica dels continguts amb exemples, vídeos i altres recursos.	12.5
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	Es partirà de la presentació d'un exemple, de qüestions pràctiques, de l'observació i anàlisi de material d'avaluació i intervenció, o altres estratègies. S'haurà de resoldre el tema plantejat en petit grup i compartir en gran grup.	12.5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup		L'alumne haurà de dur a terme diferents activitats: En primer lloc, recerca, lectura i anàlisi de documentació teòrica relacionada amb els continguts que se treballin. En segon lloc, resolució de les activitats plantejades i aplicació a la proposta d'intervenció.	50

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes en l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació:

- La realització d'un examen, que serà escrit (excepte a casos d'alumnes que necessitin l'adaptació del procediment d'avaluació, cas que s'haurà de comunicar i acordar amb la professora a l'inici de l'assignatura). Aquest examen suposarà el 50% de la qualificació final, sempre i quan s'obtingui un mínim d'un 5 en la nota d'aquesta prova.
- La presentació de la proposta d'intervenció del cas pràctic, suficientment documentat i fonamentat teòricament, segons els grups de treball organitzats (màxim tres persones). Aquest apartat suposarà el 50% de la qualificació final de l'assignatura, sempre que s'obtingui un mínim d'un 5 en la nota d'aquest treball.

Es considera condició indispensable l'assistència al 80% com a mínim dels temps de les sessions presencials (sessions setmanals a Mallorca i seminaris a Menorca i Eivissa). El control d'assistència es durà a terme a l'inici i al final de cada sessió.

Tots els alumnes hauran de presentar les activitats realitzades a cada sessió al punt d'entrega disponible al moodle de l'assignatura.

Per a aquells alumnes que no puguin assistir a les sessions presencials es contempla la possibilitat de cursar la modalitat no presencial, sempre i quan s'acordi amb la professora a l'inici de l'assignatura. La tasca a realitzar per l'alumne serà la presentació de les activitats proposades per a cada sessió en la modalitat Campus Extens.

La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament.

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Les sessions presencials es duran a terme els dimecres de 16 a 19h a Mallorca, i als seminaris a Eivissa i a Menorca. Es combinaran activitats d'exposició teòrica dels continguts amb exemples, vídeos i altres recursos.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	50%

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

Estudi i treball autònom individual o en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumne haurà de dur a terme diferents activitats: En primer lloc, recerca, lectura i anàlisi de documentació teòrica relacionada amb els continguts que se treballin. En segon lloc, resolució de les activitats plantejades i aplicació a la proposta d'intervenció.
Críteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	50%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Aquesta relació bibliogràfica s'anirà completant al llarg del curs. Igualment, se comentaran a les classes presencials els recursos més adients relacionats amb cada tema, especialment les referències de revistes i material d'intervenció. No se citen recursos web.

Bibliografia bàsica

- Acosta, V; Moreno, A.M. (1999). *Dificultades del llenguatge en entorns educatius*. Barcelona: Masson
- Acosta, V (2006). *La sordera des de la diversitat cultural i lingüística. Construint centres inclusius en l'educació del alumnat amb sordera*. Barcelona: Masson
- Andreu, LL (coord) (2014). *El trastorn específic del llenguatge. Diagnòstic i intervenció*. Barcelona: UOC
- Bassa, R (coord) (2015). *El llenguatge oral i escrit a l'escola: Bones pràctiques*. Barcelona: UOC
- De las Heras, G i Rodríguez, L. (2015). *Guia de intervenció logopèdica en les dislàlies*. Madrid: Síntesis
- Generalitat de Catalunya (2003): *L'ús del llenguatge a l'escola: propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Barcelona. Departament d'ensenyament.
- Juarez, A, i Monfort, M. (2003): *Estimulació del llenguatge oral*. Madrid. Entha.
- Peña (2001): *Manual de logopèdia*. Barcelona. Masson.
- Pérez, E. (2013) *Diagnòstic i intervenció en les dificultats evolutives del llenguatge oral*. Barcelona: Lebón
- Silvestre, N. (Coord) (1998). *Sordera. Comunicació i aprenentatge*. Barcelona: Masson

Bibliografia complementària

- Acosta, V; Moreno, A.M. (1999). *Dificultades del llenguatge en entorns educatius*. Barcelona: masson.
- Acosta, V.; Moreno, A.M. (2003). *Dificultades del llenguatge, col·laboració i inclusió educativa*. Barcelona: Arsmédica-stm
- Acosta, V; Moreno, A; Ramos, V; Quintana, A; Espino, O. (1996). *La evaluació del llenguatge*. Màlaga: Aljibe.
- Acosta, V. (2004) *Las pràctiques educatives ante les dificultats del llenguatge. Una proposta des de l'acció*. Barcelona: Arsmédica-Stm
- Aguado (1989): *El desenvolupament de la morfosintaxis en el nen. Manual del TSA*. Madrid: Cepe
- Aguado, G. (1995): *El desenvolupament del llenguatge de 0 a 3 anys*. Madrid: Cepe
- Aguado, G. (1999) *Trastorn específic del llenguatge. Retraso de llenguatge i disfàsia*. Màlaga: Aljibe
- Aguado, G.; Cruz, J.; Domezáin, M.J. (2003): *Comprendre el llenguatge fent exercicis*. Madrid: Entha
- Aguilar, E.; Serra, M. (2003): *AREHA. Anàlisi del retraso del habla*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

- Aguilar Mediavilla, E. (2004). *AREPA: Anàlisi del retard de la parla*. Barcelona: Edicions i publicacions UB.
- Aguinaga, G., Armentia, Mª L., Fraile, A., Orlangua, I Uriz, N. (1989). *PLON. Pueba de lenguaje oral de Navarra*. Pamplona: Gobierno de Navarra. Departamento de Educación
- Aguinaga, G., Armentia, Fraile, Olanguai Uriz y col. (2004). *Prueba de lenguaje Oral de Navarra Revisada (PLON-R)*. Madrid: TEA.
- Aitchison, J. (1992). *El mamífero articulado. Introducción a la psicolingüística*. Madrid. Alianza
- Alegre Villarroya, J. R. i Pérez Calleja, M. (2008). *Guía práctica de los trastornos del lenguaje* (vols. I i II). Barcelona: Lebon.
- Arriaza Mayas, J. C. (2009). *La estimulación del lenguaje oral*. Guía práctica. Madrid: CEPE
- Belinchon; Riviere; Igoa (1992). *Psicología del lenguaje. Investigación y teoría*. Madrid. Trotta.
- Berko, J.; Bernstein, N (1999): *Psicolingüística*. Madrid: McGraw Hill
- Bruner (1990): *El habla del niño. Aprendiendo a usar el lenguaje*. Barcelona. Paidós.
- Busto, C. (1995): *Manual de logopedia escolar. Niños con alteraciones del lenguaje oral en educación infantil y primaria*. Madrid. Cepe
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. (1993). *Ensenyar llengua*. Barcelona: Grao.
- Clemente, M.R. (1995). *Desarrollo del lenguaje*. Barcelona: Octaedro
- Condemarín; Galdames; Medina (1996): *Taller de lenguaje*. Madrid. cepe
- Contreras González, M. C. (2004). *Dificultades de lenguaje y aprendizaje escolar: Actuación colaborativa de logopedas, psicopedagogos, profesores y padres de alumnos*. Granada: Grupo editorial universitario.
- Del Río Mª J. (1997): *Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales*. Barcelona: Martínez Roca.
- Del Río, M.J. (1993): *Psicopedagogía de la lengua oral: un enfoque comunicativo*. Barcelona: Ice- Horsori
- Del Río, M. (2006). Factores interpersonales y desarrollo del lenguaje en personas con trastornos del desarrollo, en *Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo* (eds: María José del Río i Vicenç Torrens), pp.1 -35. Madrid: Pearson.
- Del Río, M., Vilaseca, R., Gràcia, M. (2006). La interacción y el desarrollo lingüístico en niños con deficiencia mental, en *Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo* (eds: María José del Río i Vicenç Torrens), pp. Madrid: Pearson.
- Dunn, Ll., Dunn, L. M. i Arribas, D. (2006). *PEABODY. PP VI- III. Test de vocabulario en imàgenes*. Adapt. Española: Madrid: TEA.
- Durán, C, López, I., Sánchez-Enciso, J, Sediles, Y. (2009). *La palabra compartida*. Barcelona: Octaedro
- Edwards, S. y otros (1997). *RDLS. Escalas de Desarrollo del Lenguaje de Reynell III*. Windsor: INFER-Nelson.
- Fernández Sarmiento, C. (2009). *La logopedia en la escuela: Propuestas desde la práctica para una educación más inclusiva*. Las Palmas de Gran Canaria: Servicios de publicaciones de la Universidad de las Palmas de Gran Canaria.
- Fernández-Zúñiga, A. (2005) *Guía de intervención logopédica en tartamudez infantil*. Madrid: Síntesis.
- Fernández-Zúñiga, A. Caja, R. (2008). *Tratamiento de la tartamudez en niños. (Programa de intervención y Cuaderno del habla)* Barcelona: Elsevier Masson

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

- Fernández, S. i López-Higes, R. (2005). *Guía de intervención logopédica en las afasias*. Madrid: Síntesis
- Gallardo, J.R; Gallego, J.L. (1993): *Manual de logopedia escolar*. Málaga. Aljibe.
- Gallardo, B. (2007). *Pragmática para logopedas*. Universidad de Cádiz. Servicio de Publicaciones.
- Gallego, J.L. (1999). *Calidad en la intervención logopédica. Estudio de casos*. Málaga: Aljibe
- Gallego, J.L. (2006). *Enciclopedia temática de logopedia*. Málaga: Aljibe
- Gallego Ortega, J. (2005). *Atención logopédica al alumnado con dificultades en el lenguaje oral*. Archidona: Aljibe.
- Garayzábal, E. (2006). *Lingüística Clínica y Logopedia*. Madrid: A. Machado Libros.
- Generalitat de Catalunya (2003): *L'ús del llenguatge a l'escola: propostes d'intervenció per a alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'ensenyament.
- Gotzens, A. i Marro, S. (1999). *Prueba de valoración de la percepción auditiva. Explorando los sonidos y el lenguaje*. Barcelona: Masson
- Hernandez Rodríguez, J. (1995). *Propuesta curricular en el área de lenguaje*. Madrid. Cepe
- Hurtado (1995): *El lenguaje en los niños con Síndrome de Down*. Barcelona. Herder
- Ingram (1983): *Trastornos fonológicos en el niño*. Barcelona. Médica y técnica.
- Irwin, A. (1994) *La tartamudez en los niños. Una ayuda práctica para los padres*. Madrid: Pirámide.
- Juárez, A.I Monfort, M. (2001) *Algo que decir*. Madrid: Entha
- Juárez Sánchez, A.i Monfort, M. (2002). *Estimulación de lenguaje oral: Un modelo interactivo para niños con dificultades*. Madrid: Santillana.
- Junqué, C.; Bruna, O.; Mataró, M. (1998). *Traumatismos craneoencefálicos. Un enfoque desde la Neuropsicología y la Logopedia*. Barcelona: Masson.
- Junqué, C.; Bruna, O.; Mataró, M. (2004). *Neuropsicología del lenguaje. Funcionamiento normal y patológico. Rehabilitación*. Barcelona: Masson
- Kirk, S., Mc Carthy, J. i Kirk, W. (1968). *The Illinois Test of Psycholinguistic Abilities*. Urbana, IL: University of Illinois Press. Trad. cast.: *Test Illinois de Aptitudes Psicolingüísticas*. Madrid: TEA, 1986; Revisión: 2004).
- Korkman, M., Kirk, U. i Kemp, S. (2007). *NEPSY II*. Oxford: Pearson. (en preparació la versió espanyola editada por TEA).
- López-Higes, R. i cols. (2005). *ECCO. Exploración cognitiva de la comprensión de oraciones*. Madrid: EOS
- López, Redón, Zurita, García, Santamaria, Iniesta (1996). *ELCE. Exploración del lenguaje comprensivo y expresivo*. Madrid: CEPE
- Love; Webb (1988) *Neurología para los especialistas del habla y del lenguaje*. Buenos Aires. Médica Panamericana.
- Mackay, C. ; Anderson, C. (2002) *Enseñando a niños con dificultades pragmáticas de comunicación*. Madrid: Entha
- Manolson, A. (1995) *Hablando nos entendemos los dos. Guía*. Toronto: The Hanem centre
- Marchesi, A. (1995) *El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos*. Madrid: Alianza Psicología.
- Martín, I.; Alvarado, ML (1996) *Diccionari temàtic bàsic en llengua de signes catalana de Ponent*. Lleida: Ilerprint

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

- Martinsen, H. (2006). Interacción, lenguaje y comunicación en niños con autismo, en *Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo* (capítol 3) (eds: María José del Río i Vicenç Torrens). Madrid: Pearson
- Mendoza, E. (2001) *Trastorno específico del lenguaje (TEL)*. Madrid: Pirámide
- Mendoza, E., Carballo, G., Muñoz, y Fresneda (2007). *CEG: Test de comprensión de estructuras gramaticales*. Madrid: TEA.
- Monfort, I (2001) *Mínimo*. Madrid: Entha (ISBN: 84-932013-4-0)
- Monfort, M I Juárez, A. (2001) *Pragma: (Manual y juegos)*. Madrid: Entha
- Monfort, M. (2001) *Test de inteligibilidad*. Madrid: Entha
- Monfort, M. I Monfort, I. (2001) *En la mente*. Madrid: Entha
- Monfort, M. Juárez, A. Monfort, I. (2004). *Niños con trastornos pragmáticos del lenguaje y de la comunicación*. Madrid: Entha
- Monfort; Rojo; Juarez (1991): *Programa elemental de comunicación bimodal*. Madrid.Cepe.
- Moreno, J.M.; García-Baamonte, M.E. (2003): *Guía de recursos para la evaluación del lenguaje* Madrid: CCS
- Mulvaney. A. (1998). *Mira quién habla!* Mèxic: Diana
- Narbona,J; Chevie-Muller,C. (1997) (2003): *El lenguaje del niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos*. Barcelona: Masson
- Ojea, M. (2007). *Autismo. Entender, leer y hablar*. Málaga: Aljibe
- Ootega,M.J. (Coord) (1999) *Ayudándole a crecer*. Madrid: CCS
- Owens, R.E. (2003): *Desarrollo del lenguaje*. Madrid: Pearson Educación
- Pávez, M^aM., Coloma, C., Maggiolo, M. (2008). *El desarrollo narrativo en niños*. Barcelona: Ars Médica
- Peña (2001): *Manual de logopedia*. Barcelona. Masson.
- Peñañiel, F.i Fernández, J. (2000). *Cómo intervenir en logopedia escolar: resolución de casos prácticos*. Madrid: CCS.
- Perelló, J. (1989): *Fundamentos audiolingüísticos*. Barcelona . Científico-Médica.
- Perelló, J. (1989): *Perturbaciones del lenguaje*.Barcelona.. Científico Médica.
- Perelló, J. (1990): *Trastornos del habla*. Barcelona.Masson.
- Perelló, J. (1992): *Sordera. Profunda bilateral prelocutiva*. Barcelona. Masson.
- Perera Mezquita, J. (2009). *Logopedia escolar y clínica. Últimos avances e intervención*. Madrid: CEPE.
- Pérez, E.; Serra,M. (1998). *Análisis del retraso del lenguaje (AREL)*. Barcelona: Ariel Practicum
- Pérez, E.; Serra Raventós, M. (1998): *Anàlisi del retard del llenguatge: ARELL*. Barcelona: Ariel.
- Pi Navarro,V; *Recursos didácticos area de lengua*. (2 volums). Ed.Marfil.
- Pinedo, F.J (2007) *Diccionario de lengua de signos española* Madrid: CNSE
- Puyuelo, M; i Rondal, J.A.(2003): *Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje*. Barcelona: Masson
- Puyuelo, M. (Coord.) (1997, 1999, 2001) *Casos clínicos en logopedia 1,2,3*. Barcelona: Masson
- Puyuelo, M.; Rondal, J.A.; I Wiig, E. (2000). *Evaluación del lenguaje*. Barcelona: Masson.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22144 - Intervenció Educativa en els Problemes del Llenguatge i l'Audició
Grup	Grup 10, 2S, Menorca
Guia docent	A
Idioma	Català

- Puyuelo, Torres, Santana, Segarra, Vilalta (2002). *Intervención del lenguaje*. Barcelona: Masson
- Puyuelo, M., Wiig, E., Renom, J. I Solans, A. (1998). *BLOC. Bateria de lenguaje objetiva y criterial*. Barcelona: Masson.
- Ribas, L.; Gispert, D. (1999). *Racones de treball oral a parvulari*. (5 volums). Vic: Edicions l'Àlber.
- Rigo Carratalà, E. (2006). *Las dificultades de aprendizaje escolar. Manual práctico de estrategias y toma de decisiones*. Barcelona: ArsXXI
- Rivière, A. (2002). *IDEA: inventario de espectro autista*. Buenos Aires: Fundec
- Rodríguez, A. (2003). *La tartamudez. Naturaleza y tratamiento*. Madrid: Herder
- Rodríguez, F (2016). *Guía de intervención logopédica en los trastornos del Espectro Autista*
- Ruiz, M.M. (2000) *Cómo analizar la expresión oral de los niños y niñas* Málaga: Aljibe
- Saborit, C. i Julián, J. P. (2005). *ELI: L'avaluació del llenguatge infantil*. Alacant: Universitat Jaume I.
- Salesa, E. Perelló, E., Bonavida, A (2005). *Tratado de Audiología*. Barcelona: Elsevier-Masson
- Sánchez, M. (1999). *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès
- Schaeffer, B; Raphael, A.; Kollinzas, G. (2005) *Habla signada para alumnos no verbales*. Madrid: Alianza Editorial
- Schiefelbush (1986): *Bases de la intervención en el lenguaje*. Madrid. Alhambra.
- Secall, V; Crespí, F (1984): *La parla de l'infant*. Palma. ICE.
- Serra, Serrat, Solé, Bel i Aparici (2000). *La adquisición del lenguaje*. Barcelona: Ariel
- Siguan; Colomina; Vila (1986): *Metodología per a l'estudi del llenguatge infantil*. Vic. Eumo.
- Valdivieso, J.D; Román, J.M. (1997). *Veo, comprendo, hablo. Programa de entrenamiento en habilidades lingüísticas para niños pequeños con dificultades*. Madrid: Cepe.
- Villalba, Ferrer, Asensi (2005). *La lectura en los sordos prelocutivos. Propuestas para un programa de entrenamiento*. Madrid: Entha
- Villegas, F. (2004): *Manual de logopedia. Evaluación e intervención de las dificultades fonológicas*. Madrid: Pirámide
- Wigl, I. I Reddemann-Tschaikner, M. (2005). *Terapia orientada a la acción para niños con trastornos en el desarrollo del lenguaje*. Barcelona: Ars Medica

Altres recursos

REVISTA DE LOGOPEDIA, FONIATRIA Y AUDIOLOGIA (AELFA). Barcelona: Elsevier

